

Obr. 8: Hrádek v Kutné Hoře, původně gotická tvrz, která byla v roce 1684 na žádost rektora jezuitské koleje prodána jezuitskému řádu. Jezuité zde o dva roky později zřídili seminář a následně i jezuitskou školu, která zde fungovala až do zrušení jezuitského řádu v roce 1773

hodli učitelskému povolání zasvětit život. Mohli sice zůstat po celou dobu magistry, ale zpravidla nejdéle po čtyřech letech výuku přerušili a absolvovali teologická studia, aby mohli být vysvěceni na kněze a složit slavné sliby. Poté se k výuce opět vrátili.²⁰

Po bělohorské porážce českých stavů se řád stal nejvýznamnějším nástrojem rekatolizace a jím prezentovaný školský systém se prosadil jako dominantní model školství. Počet kolejí a škol se rychle zvyšoval. V 18. století měla česká provincie celkem 29 kolejí s gymnáziem, z toho v Čechách 14, na Moravě 6 a ve Slezsku 9.²¹

Příkladem jezuitů se ve školství řídily i ostatní katolické mnišské řády, ke kterým patřili dominikáni, františkáni, piaristé a školní bratři. Oblíbeni byli především piaristé, kteří spíše než na středních školách vyučovali ve školství nižším.²² Zbylé školy městské a farní byly rovněž pod církevním dohledem. Úroveň těchto škol byla nízká, neboť je již nevedli bakaláři vysílání jako dříve pražskou univerzitou, ale lidé nekvalifikovaní, kostelníci, různí řemeslníci, dokonce i vysloužilí vojáci. Nižší školství se v podstatě stále nacházelo na počátku své existence. Síť škol byla nedostatečná a školství nebylo chápáno jako povinná záležitost pro všechnu mládež. V sedmdesátých letech osmnáctého století navštěvovala pouhá čtvrtina dětí veřejné školy, které byly velice špatně vybavené, chyběli zcela učitelé s odborným vzděláním a stálým platem i učební pomůcky.²³

20) Bobková – Valentová, Kateřina. *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*. Praha: Karolinum 2006, s. 61–63.

21) Tamtéž, s. 59.

22) Tamtéž, s. 82.

23) Tamtéž, s. 617.